

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 09 » 09 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інструментальний ансамбль

для студентів

спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
освітнього рівня: перший (бакалаврський)
освітньої програми 025.00.04 «Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

Київ – 2021

Розробники: Василевич Марта Олексіївна, викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності; Малахова Маргарита Олександрівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності.

Викладач: Чернета Тетяна Олександрівна доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності; Малахова Маргарита Олександрівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності,

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол № 2 від «09» вересня 2021 року

Завідувач кафедри _____ Катерина ЗАВАЛКО

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) 025.00.04 «Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

«09» вересня 2021 року

Гарант освітньо-професійної 025.00.04 «Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

(керівник проектної групи) _____ Віктор СПОДАРЕНКО

(підпис)

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2021 року

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи _____ Алла ТАРАННИК

(підпис)

Пролонговано:

На 2021/2022 н.р. _____ (_____), «09» вересня 2021 р., протокол № 2
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання – денна	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2 / 60	
Курс	4	
Семестр	7	8
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
обсяг кредитів	1	1
обсяг годин, у тому числі:	30	30
практичні	18	14
самостійна робота	10	14
модульний контроль	2	2
семестровий контроль		
форми семестрового контролю	залік	залік

2. Мета навчальної дисципліни

Дисципліна «Інструментальний ансамбль» входить до курсу спеціальних дисциплін. Зміст курсу втілює основні завдання розвитку виконавських ансамблевих здібностей студента та містить такі складові: *теоретична* (реалізується у ході занять із кожним учасником камерного ансамблю залежно від його здібностей та попередньої музичної підготовки); *практична* (здійснюється в ході аудиторних занять у процесі вивчення музичних творів та їх художнього виконання); *самостійна робота студентів* (реалізується в конкретних завданнях для самостійного опрацювання у домашніх заняттях).

Мета курсу - формування інструментально-виконавської компетентності та розвиток творчого потенціалу студента у процесі засвоєння навчального репертуару для камерних ансамблів; підготовка музикантів-спеціалістів, які володіють навичками колективного виконавства, необхідними для майбутньої концертно-педагогічної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни - формування ряду компетентностей студента.

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК-4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК-5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК-7	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК-8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК-1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
	СК-2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
	СК-3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
	СК-4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
	СК-5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
	СК-6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
	СК-7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
	СК-9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
	СК-10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
	СК-11	Здатність оперувати професійною термінологією.
	СК-12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
	СК-13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків

	СК-14	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
	СК-17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
	СК-18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. Програмні результати навчання

РН-1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.
РН-2	Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.
РН-3	Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності
РН-4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН-5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
ПР-8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН-10	Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.
РН-11	Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, менеджерській практичній діяльності.
РН-12	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Результати навчання за дисципліною:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- вільно володіти музичним інструментом, уміти використовувати його у концертно-виконавській діяльності;
- бути знайомим зі специфікою інструментального виконавства, особливостями і технічними можливостями інструментів, які беруть участь в ансамблі;
- уміти використовувати засоби виразності при виконанні твору у єдності з партнерами по ансамблю;
- розуміти особливості різноманітних музичних форм, жанрів та стилів; - погоджувати власні виконавські навички з виконавськими уміннями партнерів;
- уміти реалізувати свої творчі напрацювання у концертно-сценічній та педагогічній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами Робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Формування співучасниками виконавського процесу професійно-творчих взаємин.							
Тема 1. Психологічно-комунікативна довіра учасників ансамблевого виконання.	12			8			4
Тема 2. Розуміння власної інструментальної партії в ансамблевій складовій твору.	16			10			6
Модульний контроль	2						
Разом	30			<i>18</i>			<i>10</i>
Усього за 7 семестр	30						
Змістовий модуль 2.							
Усвідомлення рівноправності та підпорядкованості ансамблевих партій для смислового цілого у процесі підготовки до концертного виконання.							
Тема 1. Опанування історичної епохи, національної школи, стильових особливостей твору, що вивчається.	12			6			6
Тема 2. Робота над звуковим і динамічним балансами під час ансамблевого виконання.	16			8			8
Модульний контроль	2						
Разом	30			<i>14</i>			<i>14</i>
Усього за 8 семестр	30						
Усього за 4 курс	60						

5. Програма навчальної дисципліни «Інструментальний ансамбль»

Змістовий модуль 1 (4 курс, 7 семестр)

Формування співучасниками виконавського процесу професійно-творчих взаємин.

Тема 1. Психологічно-комунікативна довіра учасників ансамблевого виконання.

Здатність до колегіальності в ансамблевій діяльності, що сприяє розширення світогляду музиканта та формує високі моральні якості.

Основна л-ра: 1-3.

Додаткова л-ра: 2, 3, 7-9.

Тема 2. Розуміння значення власної інструментальної партії в ансамблевій складовій твору.

Робота над технічними та художніми завданнями власної ансамблевої партії. Опанування технологічними засадами ансамблевого музикування та їх втіленням, а також вміння користуватися звуковидобуванням, звуковеденням, засобами музичної виразності, добиватися організації горизонтального і вертикального ансамблевого звучання (темпо-ритмічний, динамічний, гармонічний, тембровий і технічний ансамблі).

Основна л-ра: 1-3.

Додаткова л-ра: 2, 3, 7-9.

Змістовий модуль 2 (4 курс, 7 семестр)

Усвідомлення рівноправності та підпорядкованості ансамблевих партій для смислового цілого у процесі підготовки до концертного виконання.

Тема 1. Опанування історичної епохи, національної школи, стильових особливостей твору, що вивчається.

Аналогічне розуміння виконавцями жанру, стилю та форми музичного твору, особливостей інтерпретації.

Основна л-ра: 1-6.

Додаткова л-ра: 1-3, 5-7, 9, 11, 14, 15.

Тема 2. Робота над звуковим і динамічним балансами під час ансамблевого виконання.

Логічне взаємне застосування засобів музичної виразності; спільне емоційно-художнє переживання всіма учасниками ансамблю.

Основна л-ра: 1-6.

Додаткова л-ра: 1, 2, 3, 5-7, 9, 11, 14, 15.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	к-сть за балів	Модуль 1		Модуль 2	
		Максимальна кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	18	18	14	14
Робота на практичному занятті	10	18	180	14	140
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	233	-	189

6.2. Завдання для самостійної роботи студента

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний Контроль	Бали
1.	Самостійна психологічна робота над вихованням почуття взаємодопомоги, співпраці, контакту.	4	Основна л-ра: 1,2,3. Дод. л-ра: 2,3,7.	На занятті	5
2.	Домашня робота над вивченням ансамблевої партії.	6	Нотна література	На занятті	5
Усього за 7 семестр		10			10
3.	Відпрацювання технічних труднощів у творах, що вивчаються. Робота над звуком, інтонацією, ритмом.	6	Нотна література	На занятті	5
4.	Переглядання відео- та прослуховування аудіозаписів творів, що вивчаються. Аналіз труднощів.	8	Основна л-ра: 1,2,3. Дод. л-ра: 2,3,7.	На занятті	5
Усього за 8 семестр		14			10
Усього за навчальний рік		24			20

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контроль 1		
Прослухування під час роботи в класі	Читання з листа.	8
	Розуміння форми твору.	8
	Знання власної партії.	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 2		
Прослухування під час роботи в класі	Повний обсяг виконання твору.	8
	Відчуття ансамблю.	8
	Готовність до концертного виступу.	9
Максимальна кількість балів		25

Дистанційне навчання передбачає складання модульного контролю в он-лайн форматі або форматі відео запису. Студенти (всі учасники колективу) мають виконати партії оркестрових творів он-лайн або зробити та надіслати викладачеві відеозаписи власного виконання цих партій.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Залік – 7 семестр – комплексне оцінювання за результатами роботи протягом навчального семестру.

Залік – 8 семестр – комплексне оцінювання за результатами роботи протягом навчального семестру.

6.6. Шкала відповідності оцінок.

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень умінь та навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками. Студент демонструє емоційний відгук на музику, сценічну свободу, виконує в характері, відчувається розуміння форми та цілісності музичних творів.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень умінь та навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок. Студент втілює драматургію музичних творів, розуміння виразності музичної мови.
C	75-81 балів	Добре – загалом добрий рівень умінь та навичок із незначною кількістю помилок. Студент доносить зміст твору, але не вистачає якісного звуковидобування, фразування, вистроєності динамічного плану тощо.
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень умінь та навичок із

		значною кількістю недоліків, проте достатній для подальшого навчання або професійної діяльності. Студент демонструє маловиражені технічні, артистичні можливості, невпевненість у своїх діях.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень умінь та навичок. Студент зіштовхується із технічними зривами, не дотримується метроритму.
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень умінь та навичок з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень умінь та навичок, що вимагає повторного вивчення дисципліни.

7. Навчально-методична картка дисципліни «Інструментальний ансамбль»

7 семестр		8 семестр		
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Формування співучасниками виконавського процесу професійно-творчих взаємин.		Усвідомлення рівноправності та підпорядкованості ансамблевих партій для смислового цілого у процесі підготовки до концертного виконання.	
Заняття №	1-18		19 - 32	
Практичні	8	10	6	8
Теми занять	Тема 1. Психологічно-комунікативна довіра учасників ансамблевого виконання.	Тема 2. Розуміння значення власної інструментальної партії в ансамблевій складовій твору.	Тема 1. Опанування історичної епохи, національної школи, стилевих особливостей твору, що вивчається.	Тема 2. Робота над звуковим і динамічним балансами під час ансамблевого виконання.
К-сть балів за модуль	1*18 =18 10*18 =180		1*14 =14 10*14 =140	
Самостійна робота – к-сть балів	10		10	
Види поточного контролю	Модульне контрольне прослуховування – 25 б.		Модульне контрольне прослуховування – 25 б.	
Усього	233		189	
Підсумковий контроль	Залік		Залік	
Коефіцієнт	Усього за період роботи до заліку – 233 балів (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта 2,3).		Усього за період роботи до заліку – 189 балів (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта 1,9).	

Орієнтовний репертуар:

1. Бах Й.С. Сонати 1- 6
2. Вебер К.М. Сонати 1- 6
3. Гайдн Й. Сонати 1- 8
4. Гайдн Й. Тріо (всі)
5. Гедіке Тріо g-moll
6. Гендель Сонати 1-6
7. Дворжак А. Соната F-dur , Сонатина G-dur
8. Кирейко В. Тріо
9. Кореллі Сонати
10. Людкевич С. Тріо №1
11. Мендельсон Ф. Соната f-moll
12. Моцарт В.-А. Сонати, Тріо
13. Нижанківський Н. Тріо
14. Працюк Б. Тріо «Чотири вітри»
15. Пуленк Ф. Соната
16. Тартіні Дж. Сонати
17. Шамо І. Соната
18. Власов В. «Basso ostinato»
19. Дербенко Є. «Колаж» на теми з опери Ж. Бізе «Кармен»
20. П'яццолла А. «La muerte del Angel»
21. П'яццолла А. «Escualo»

8. Рекомендовані джерела:

Основна (базова)

1. Ауэр Л. Моя школа игры на скрипке. Интерпретация произведений скрипичной классики / Л.Ауэр. – М.: Музыка, 1965. - 272 с. [Електронний ресурс] - <http://leaserang.weebly.com/blog/leopoljd-auer-moya-shkola-igri-na-skripke>
2. Готлиб А.Д. Основы ансамблевой техники. – М.: Музыка, 1971. — 94 с. (знаходиться в електронному репозиторії Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка).
3. Мильман М. Мысли о камерно-инструментальной педагогике и исполнительстве –Камерный ансамбль. Педагогика и исполнительство: Сб. статей/Ред.-сост К.Х.Аджемов. – М.: Музыка, 1979. – С. 48 – 63. (знаходиться в електронному репозиторії Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса)
4. Стеценко В. – Методика навчання гри на скрипці / В.Стеценко. – К.:
5. Музична Україна, 1974. – Ч.І - 170 с.
6. Стеценко В. – Методика навчання гри на скрипці / В. Стеценко. - К.: Мистецтво, 1964. – Ч.ІІ - 154 с.

Додаткова

1. Арутюнян И.Е. – Некоторые вопросы методики преподавания камерного ансамбля. / И.Е. Арутюнян. Ереван.: Луйс, 1986. 90 с.

1. Аджемов К.Х. - Двухчастные скрипичные сонаты Моцарта в классе камерного ансамбля. – Камерный ансамбль: Педагогика и исполнительство: Сб. статей / Ред.-сост. К.Х. Аджемов. – М.: Музыка, 1979. С. 77 – 95.
2. Благой Д. - Искусство камерного ансамбля и музыкально-педагогический процесс. – Камерный ансамбль: Педагогика и исполнительство: Сб. статей / Ред.-сост. К.Х. Аджемов. – М.: Музыка, 1979. С. 5 – 31.
3. Благой Д.Д. Камерный ансамбль и различные формы коллективного музицирования. – Камерный ансамбль: Педагогика и исполнительство: Сб. статей. - Вып.2. – М.: Музыка, 1996. С.65-7
4. Боровик М.К. - Український радянський камерно-інструментальний ансамбль / М.К. Боровик – К.: Музична Україна, 1968. – 207 с.
5. Григорьев В. - Леонид Коган / В.Григорьев. М.: Музыка, 1984. – 30с.
6. Гуревич Л. – Скрипичные штрихи и аппликатура как средство интерпретации / Л. Гуревич. Л.: Музыка, 1988. – 165с.
7. Гутников Б. Об искусстве скрипичной игры / Б. Гутников. – Л.: Музыка, 1988. - 56 с.
8. Кан А. – Радости и печали: Размышления Пабло Казальса / А. Кан. – М.: Прогресс, 1977. – 229с.
9. Лесман И. Очерки по методике обучения игре на скрипке / И. Лесман. М.: Гос.муз.изд-во, 1964. - 272 с.
10. Мейлих Е. – Джордже Энеску / Е. Мейлих. - Л.: Музыка, 1980. – 80 с.
11. Очерки по методике обучения игре на скрипке: Вопросы техники левой руки скрипача: Сб.статей. Учебное пособие для музыкальных училищ и консерваторий / под ред. М.С.Блока. – М.: Музиздат, 1960, - 203 с.
12. Пляченко Т. М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.-метод. посібник [для студ. мистецького ф-ту пед. університету] / Т. М. Пляченко ;[Рекомендовано Мін. освіти і науки України]. – Кіровоград : „Імекс-ЛТД”, 2009. –232 с.
13. Раабен Л. – Жизнь замечательных скрипачей / Л.Раабен. – М., Л.: Музыка, 1967. – 212 с.
14. Стеценко В. – Закономірності інтонування на скрипці / В. Стеценко. К.: Музична Україна, 1972. – 60 с.
15. Вопросы скрипичного исполнительства и педагогики: Сб. статей. Сост. С.Сапожников.- М.: Музыка, 1968. – 148 с. Очерки по методике обучения игре на скрипке: Вопросы техники левой руки скрипача.

9. Додаткові ресурси:

1. Робоча навчальна програма з дисципліни .
2. Нотна література.
3. Мистецтвознавча література з проблем інструментального виконавства.
4. Методична література з питань ансамблевої гри.
5. Аудіо- та відеозаписи занять і концертних виступів видатних педагогів та виконавців.